Жақсылық ЖҮНІСҰЛЫ,
баспасөз ардагері.

Өмір: өткендерім мен жеткендерім

Мақалада көзделгені – журналист мамандығын таңдаған жастарды жақсыдан үйренуге, жаманнан жиренуге үндеу.

1963 жылдың қараша айынан өмірімді баспасөзге арнаған менің де айтарым жеткілікті:

Ертеде «Тың өлкесі» газетіне үсті-үстіне мақала жолдайтынмын. Бір күні аталған басылымның бөлім меңгерушісі, белгілі жазушы Естай Мырзахметов: – Жақсылық Жүнісов деген кісі бар ма? – деп телефон шалғанда Жанкелдин аудандық «Жаңа өмір» газетінің әдеби қызметкері Сейіт Кенжеахметұлы: – Кісі емес, ондай бала бар, – депті. Шамасы, жиі түзу мақалаларыма қарап, сөз зергері мені ысылған адамға баласа керек. Дуалы ауыздан шыққан осы сөз журналист мамандығына ынтамды арттырды.

ҚазГУ – дің журналистика факультетінде оқыған тұста Алматы облыстық «Жетісу» газетінде үш айлық тәжірибеден өткенім, онда Кәкімжан Қазыбаевтай, Сарбас Ақтаевтай, Бекен Әбдіразақовтай, Дукенбай Досжановтай қазақы сөздің дәмін дәл ажырататын маңдайалды журналистердің ақылын тыңдағаным талабыма тамызық болғандай.

Ал, арнайы жолдамамен Қостанай облыстық «Коммунизм таңы» газетіне қабылданғанымда Бақытжан Жанғисин, Сырлыбай Бүркітбаев, Сапабек Әсіпов, Жанайдар Мусин, Мүсілім Досмағамбетов, Аңсаған Атымтаев, Сәкен Асқаров, Жолбарыс Баязитов, Хамит Жансарин, Бексұлтан Бекентаев, Ғұбай Әбілов сынды мақаланы жазарда, аударма жасарда еркін көсілетін ағаларды кездестіргеніме ризамын.

1971 жылдың ақпан айында шәкіртүмен облыстық «Торғай таңы» газеті редакциясының табалдырығын аттағанымда сатиралық туындыларымен танысып үлгерген Жұматай Сабыржановтың, өлеңдері көкейге ұялайтын Әбжан Әбілтаевтың ортамызда жүргенін мақтан тұтатынмын.

Төгілтіп жазуға құмар редактор Мәтен Біжанов материалының еш жерін түртпейтін және әңгімелерде мақтап қоятын. Жауапты хатшы болғанда да жиналған материалдың біразын маған оқытатын. Мұндай қошемет кейбіреулерге ұнамады. «Жиналыста ойын ашық айтпайды», «Сағіс не ескерту неге берілмеген?», «Партиялық билеті жоқ адам салиқалы жиындарға қалай қатысады?» деп тепсінді. Тіпті, обкомпартияның баспасөз жөніндегі нұсқаушысы Сағдат Әділбековке айтып, сырттай Жанкелдин, Амантоғай, Қима аудандарының біріне редактор етіп жіберуді ұйғарды. Зайыбымның ауыратынын тиісті орындарға мәлімдегенде ғана пәлеқорлардың жымысқы әрекеті қолдау таппады.

Облыстық «Коммунизм таңының» бөлім меңгерушілігіне конкурс жарияланғанда бейтаныс келіншектің Арқалықтағы зайыбым Қалқаның атына «Жолдасыңыз көңілдесім еді. Қостанайға қоныс аударатынына қуаныштымын. Сырқат сізді осы жайдан хабардар етпекпін» деген мазмұнда хат жолдаған. Алайда, мінезі байсалды Байбішем бұған пысқырмады.

Ана жылдары «Ой орманы» кітабымен атағы алысқа жайылған ақын Қадыр Мырзалиевпен дидарласқанымда Ғабит Мүсірепов шығармаларының бәрін, өз өлеңдерін тек қарындашпен жазатынын есіме салғаны біреуі қарасөзді, енді бірі өлеңді жал-құйрығын сүзген сәйгүліктей баптаған қаламгерлердің әдісіне көшкенмін. Беріректе мақаланы көк, қызыл түсті қаламмен түзетуге дағдыландым.

Мерзімдік басылымдардан одақтық, республикалық съездің, сессияның қашан өтетініне қанық бірқатар әріптестерім алдын-ала іс-сапарға сұранғанда немесе таныстықпен бюллетень ашылғанда таңға шейін созылатын кезекшілікте көк, қызыл, қара түсті қаламымды пайдаланып, алты, сегіз беттік саяси материалдардан қате жібермейтінмін.

ҚазГУ- дің студенттерін тәрбиелеуді көбіне біздің бөлімге жүктейтін. Түнемелік үйде өңдеп, таңертең машинкаға бастырып, қолжазбасын, түзетілген нұсқасы өздеріне табыстайтынмын.

Бөлімдегі әдеби қызметкерге де оң қабақпен қарайтынмын. Шүкір, еңбегім жанды. Бүгінде шәкірттерім Айқын Несіпбай, Мақсұтбек Сүлейменов, Бәшира Қарағұлова – танымал журналистер.

Өнеркәсіп, көлік және құрылыс бөлімін 12 жыл басқарғанымда 55 белсенді авторымызға сүйенетінбіз. Соған орай мерекелік сандардың материалдарында географияны сақтайтынбыз.

Торғай боксит – кен басқармасы вагонға артқан боксит ұнтағын Павлодар алюминий зауыты қорытып, таза өнімге айналдырғын. Облыстық «Қызыл ту» газетіндегі әріптесіммен келісіп, сабақтас кәсіпорындардың тыныс-тіршілігі кеңінен баяндалған айқарма бет ұйымдастырдық. Ет комбинатының шұжығына Сапа белгісі берілгенде іскер басшы Бақытжан Бөлеповаының әрі ұжымның толағай табысына да бет арнадық. Жаңалығымыз республикалық «Егемен Қазақстан» газетінде басылды да. Нәтижесінде редакция басшылығы еңбегімді бағалап, әрқайсысына 50 сомнан сыйақы белгіледі.

Өмір қазанда қым-қуыт тартысқа толы: жарқын сипаты шамалы редактор Әлқожа Мұхамеджанов Қазақ КСР-ы Жоғарғы Кеңесінің Құрмет грамотасына ұсынып, түс ауа «Балмағамбет таяуда елуді еңсереді. Басың жас қой. Сал шыда» деумен Б.Жүнісовке өзгерткенін, «Кешіріңіз. Сізге тиесілі медальды маған берген жатыр» деп сыпайы інім Сырымбет Қарімовтың ағынан ақтарылғанын елестетсем, жүрегім сыздайды.

Торғай облысы ашыла жабылғанда қобалжысам, екінші жағынан қатты қуандым. Себебі, арызқойлар үдере көшті. Ежелгі «Коммунизм таңымен» қайыра табыстым. Бастада екі бөлмелі пәтерге кіруіме көмектескен төл ұжымымның сенімін ақтау мақсатында бұрынша өнімді жұмыс істедім. Небары тоғыз айда 12 айларды, газет оқырмандарымен кездесу кешіне дайындалған плакатты ойлауға едәуір уақытымды кетірдім.

Торғай облысында Қостанайдағы екпінімді төкпедім. Тағдыры бөлек жандарға ықыласым ауды. Мәселен, медицина училищесінде қазақтың тұңғыш ғарышкері Тоқтар Әубәкіровтың әуелгі қосағы Әсемен, түрмеде намазға жығылып, Алладан рахым тілеген өскемендік жігітпен сұхбат құрдым. Күнілгері прокуратураның, соттың өкілдеріне таныстырып, қолдарын қойғызғаным пейілі тарлардың жолын кесті.

Біз, журналистер бағамызды біле бермейтін көрінеміз. Олай дейтінім, Амангелді ауданындағы меншікті тілші Төлеген Сейдахметов аты – жөніме тоқталмай, «Мына кісі «Торғай таңынан» деп кездестіргенде қарияның «Менен Жақсылық Жүнісұлына сәлем айтарсың. Мақаласын түшынып оқитынмын», Көктау ауылындағы соғыс, еңбек ардагері Мұратқали Камаловтың «Алматыда тұратын бала екенсің», меңдіқаралық Сапабек қажы Кәкімжанұлының Торғайдағы туған қарындасы Қарлығаштың / күйеуі Тыныштық сыныптасым, құдам болатын/ дастарханында «Құданыңды газет арқылы жақсы білемін» деуі, «Сыр сандықты» жазған сенбісің?» деп өнер тарланы Дариға Ерғалиқызының анасы Қазидың бетімнен сүюі, сонау Көкше елінен оқырманның телефонмен республикалық «Қазақстан әйелдері» журналындағы мақалама ризашылығын сездіруі бойыма тың күш-қуат бітірді. Жұрттың газетті тұрақты сырласы, журналистерді мұң – мұқтажын жоқтаушысы санайтынын аңғардым!

Негізі арқа сүйерім – «Қостанай таңы» газеті. Өйткені, бұрынғы редактор Жайберген Болатов, қазіргі ЖШС директоры – бас редактор Жаңұзақ Аязбеков, редактордың бірінші орынбасары Сәлім Меңдібай баспасөз ардагері тұрысында облыс әкімінің, меценаттар клубының сыйлықтарын әперді. Омырауыма «Қазақстан Республикасының мәдениет қайраткері», «Қазақстанның Құрметті журналисі» төсбелгілерін тақты. Мен үшін бұл – үлкен абырой, зор мақтаныш.

Жауапкершілігі ауыр жүкті қайыспай көтерген ізбасарларым – інілерім мен қарындастарым алда да көңілге қонатын мақалаларымен қалың бұқараның құрметіне бөленгей!

Қарттарым – асыл қазынам

Халқымыздың ерекшеліктерінің бірі – үлкенді сыйлау, оның сөзіне құлақ асу. Қазақ қарты жасына лайық аузы дуалы, сөзі берекелі, ісі тыңғылықты, ойы терең, ақылы телегей теңіз болып келеді. Міне, осындай теңеуге лайық қарияларды жылына бір рет келетін 1 қазан Қарттар күнімен құттықтай отырып, Арқалық медицина колледжінде «Жан жылуы» үйірмесімен «Қарттарым – асыл қазынам» атты концерттік бағдарлама өткіздік.

Мерекелік шараны колледжіміздің басшысы Динагүл Қазбаева ашып, ардагер ұстаздарымызды мереке күнімен құттықтады.

Мақсаты колледжіміздің қарт оқытушыларын мерекелерімен құттықтай отырып, оқушыларымыздың бойына халқымыздың асыл қасиеттерін сіңіру, үлкенді сыйлау, өз ата – бабасын ұмытпай сақтау үшін және салт-дәстүрден нәр алып өсуіне, инабаттылыққа, жақсы мен жаманды ажырата білуге аталы сөзден ғибрат алуға тәрбиелеу.

Үлкенді сыйлау, оларға құрмет көрсету – ата-бабадан келе жатқан салтымыз. Сіздердің өмірлік тәжірибелеріңіз бен ақыл-кеңестеріңіз, тәлім-тағылымдарыңыздың біз үшін орны бөлек. Талай жасты тәрбиелеп, ізбасарларыңызды өсірдіңіздер. Бүгін, еңбектеріңіздің зейнетін көріп отырған шақта да Сіздер ұрпақтарыңызға игілік пен ізгіліктің, пайым-парасаттың үлгісін танытудан жалыққан емессіздер. Колледжіміздің мақтанышы, құрметті ұстаздарымыз Бақытжамал Қалтаева, Маржан Молдабергеновна, Надежда Котович, Сайлаугүл Қосанова, Болтай Камалова, Гүлбаршын Тулебаева, Бақытжамал Кульжанова әрқайсыларыңыздың колледждің өсіп-өркендеуіне қосқан үлестеріңіз бен еңбектеріңіз ерен.

Мерекелік іс – шара барысында колледжіміздің оқушылары, үйірме мүшелері әсем ән айтып, би билеп жарқын көңіл – күй сыйлады. Атап айтар болсақ, 2 курс студенттері Тұрарбек Смайл, Сайлау Елубай, Қарлығаш Тұяқбай, «Жастар» дуэті ана, әке, әже туралы өлеңдерін айтса, «Ару» би тобы, биші қызымыз Гүлсая Жаркеева мың бұралған билерін паш етті. Оқушылар өздерінің жүрек жарды өлеңдерін оқып, әр топ оқушылары құттықтау сөз сөйлеп, қонақтарымызға гүл шоқтарын табыс етті. Шынайы да ізгі сезімдердің, білімінің алтын діңгегін сыйлаушы ұстаздар қауымы қазан айының алғашқы мерекелері қарттар, ұстаздар мерекесі тоғысқан күнімен білім алушылардың ұйымдастырған іс-шарасы жоғары деңгейде өтті. Біздің мақсатымыз білім алушылардың бойына тәрбие арқылы жақсы игі істерді сіңіру. Біз өзіміздің ата-әжелеріміздің алдында, аға ұрпақтың алдында үлкен қарыздармыз. Ол қарызымызды тек қана жақсы тәрбиеміз арқылы, адамгершілігі мол, мейірімді болу арқылы, оларды көрген жерде құрметтеп сыйлау арқылы қайтара аламыз. Бұл қасиеттер ешқандай да ақшаға сатып ала алмайтын байлық. Ол тек адамның жүрегінде орын алатын қасиет. Олай болса, алдағы өмірлеріңде жүрегі кең, адал, мейірімді, қайырымды азамат болып өсу үшін, қарттарымызды сыйлап, оларға құрмет көрсетуіміз қажет. Қарттардың алдында әрқашан да бас иіп тұрайық!

Айзада
БАЙҒАБҰЛОВА,
«Жан жылуы»
үйірмесінің жетекшісі.

Қала және институт

Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық мемлекеттік педагогикалық институты

Ал, Арқалық төңірегінде осыдан бірнеше ондаған жылдар бұрын «Қанатты металл» – алюминий кенінің шикізатының табылуы және оның жеткілікті қорын зерттеп, өндіріске енгізілуінің

туттың бар болғаны бір ғана факультеті мен үш бөлімдеріне екі жүздей ғана студент қабылданған еді. Бүгінгі таңда институтымыздың үш факультетінде он тоғыз мамандық бойынша педа-

кең. Қазақстанның барлық облыстарынан келген студенттер сапалы білім алуда және біздің түлектеріміз осы аймақтың мектептерінде абыроймен еңбек етуде. Тек биылғы жылы оқу бітір-

оқу жылымен салыстырғанда біршама жоғары. Сырт жақтан келіп, оқуға түскен студенттеріміздің барлығы да жатақханамен қамтамасыз етілген. Екі жатақханамыз бар. Институтымыздың

бағдарламасы бойынша еліміздің басқа педагогикалық институттарында білім алып және біздің институтқа да ол жақтан студенттер келіп білім алуда.

Студенттермен жоспарлы түрде тәрбие жұмыстары жүргізіліп, қаламыздың қоғамдық жұмыстарына белсене араласуда. Біздің институттың студенттері, қол добы және күрес спортының барлық түрінен Арқалақ қаласының құрама командасының негізгі мүшелері және қол жеткізген жетістіктері де баршылық.

Біздің институтымызда оқитын студенттеріміздің басым көпшілігі сырт жақтан болғандықтан, өздерінің тұрып және оқып жатқан өңірінің тарихын жете білуі үшін 2012 және 2104 жылдары Аманкелді және Жанкелдин аудандарына мақсатты сапармен барып, халықпен кездесіп, өнерімізді көрсетіп қайттық. Оның сыртында, Торғай кен басқармасының бұрынғы бас геологы, ардагер Н.Бегайдаров, ардагер – маркшейдер Т.Ерназаров және қаламыздың ардагерлер Кеңесінің төрағасы К.Ақанмен кездесу ұйымдастырдық. Арқалық қаласының «Космостық гаваны» екенін студенттеріміз айрықша сезіммен қабылдайды. Институт қабырғасында Ыбырай Алтынсарин музейі жұмыс істейді және оның мұрағатынан өңірдің тарихы мен ілімі туралы толық мағлұмат алуға болады.

Қала мен институтымыз өте тығыз байланыста

ныстыратыны айқын. Міне, сондықтан әрбір қала азаматының іс-әрекетінен, қаламыздың өсіп-өркендеуіне қосқан үлесінен Арқалық қаласының болашақ тағдыры тікелей байланысты. Өткен ғасырдың 90-шы жылдары институтымыздың тағдыры екіталай болған уақытында, қаламыздың игі жақсы азаматтарының белсенділігінің арқасында, өңірімізде педагог кадрларын дайындап жатқан жалғыз жоғары оқу орны сақталынып қалды. Міне, сондықтан да біздің институттың негізгі міндеті-студенттерге сапалы білім бере отырып, олардың келешекте елімізге адал еңбек жасайтын азаматтар тәрбиелеп шығару, қаламыздың статусын онан әрі биіктете беру. Ол міндет біздің қолымыздан келеріне сенімдімін. Сонымен қатар, Арқалық қаласы мен ауыл аймақтарындағы мектептерде ұстаздардың басым көпшілігі біздің түлектеріміз болғанын мақтанышпен айтамыз.

2016 жылы Арқалық қаласы өзінің 60 жылдық мерейтойын атап өткелі отыр.Қаланың өсіп-өркендеуіне орасан еңбек сіңірген мыңдаған еңбек адамдарының өмірлері мен еңбек жолдары біздің сүйікті қаламыздың тағдырымен тікелей байланысты екенін жастарға айтып және оларды отансүйгіштік бағытта тәрбиелеуге бір кісідей ат салысуға міндеттіміз.

Елбасымыздың Ұлт

Өткен ғасырда «Арқалықтың ақ таңы» өлеңін, қазақтың біртуар азаматтары Мұхтар Шаханов пен Шәмші Қалдаяқовтар Арқалық қаласының әнұранына айналдырғаны, бізге-қала тұрғындары үшін маңызы және тәрбиелік мәні өте зор екені даусыз.Өйткені, сон-ау 1956 жылдан бастау алған кішкентай ғана жұмысшылар поселкесі,аты аңызға айналған көшбасшы азамат Оразалы Қозыбаевтың «Торғай шақырады» атты орталық «Правда» газетінің бетінде жарияланған мақаласынан кейін өзінің тарихи жалғасын тауып,жаңадан құрылған Торғай облысының орталығына және бүгінгі күні Ұлы қазақ даласында өзінің қасиеттілігімен ерекшеленген және ұлтымыздың ұлы ұлдары мен қыздарын дүниеге әкелген Торғай өлкесінің рухани астанасына айналуы кездейсоқтық емес, тарихи шындық.

Сейітбек ҚУАНЫШБАЕВ,
Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық мемлекеттік педагогикалық институтының ректоры

өзі, ол заманда жанкештілікпен еңбек еткен Волков, Калменов, Тоқсанбаев сияқты ғалымдар мен өндіріс басшыларының орасан зор еңбегі деп ауыз толтырып айтуға әбден болады. Тың жерлерді игеруге келген бұрынғы Кеңес Одағының түкпір-түкпірінен келген жастардың төңірегімізде ауылдық мекендер салып, елімізді астық және мал өнімдерімен қамтамасыз етуі де теңдесі жоқ ерлік.

Осыдан 43 жылдан астам уақыт бұрын, Сарыарқа жерінің кіндігінде, Торғай облысы ашылып, жергілікті педагог кадрлар дайындау қажеттілігі туындағанда, сол кездегі облыс басшылары Сақан Құсайынов пен қазақтың көрнекті азаматы Өзбекәлі Жәнібековтің бастамасымен 1972 жылы Арқалық мемлекет-

гогтар дайындаймыз. Сырттай оқу бөлімі бар. Осы аралықта Ыбырай атамыздың атындағы жоғары оқу орнын жиырма мыңға жуық студент әртүрлі мамандықтар бойынша бітіріп, еліміздің барлық жерінде еселі еңбек етіп жүр, ал бүгінде, Торғай аймағындағы білім ошақтарының қарашаңырағында 1700-дей студент білім алады.

Біздің Арқалығымыз елімізде моноқалалардың есебіне жатады. Ал, қала құраушы жалғыз кәсіпорын ол – Торғай кен басқармасы екенін бәрімізде білеміз және ол мекемеде бүгінгі күні қаламыздың мыңға жуық азаматы еңбек етеді. Осы тұрғыда айтарым, біздің институтты да қала құраушы мекемелердің қатарына жатқызуға әбден болады. Институтта 360-тай адам жұ-

ген түлектеріміздің 89 пайызы жұмысқа орналасты. Бұл біздің институтта білім беру сапасының жылдан-жылға артып келе жатқанын көрсетеді.

Қазақстан Республикасының Білім және ғылым

материалдық-техникалық базасы заманауи талаптарға сәйкес және студенттердің толыққанды білім алуына барлық мүмкіндіктер бар. Жоғары оқу орнының ғылыми-оқытушылар құрамы жыл сайын алыс және